

УКРАЇНА

(19) UA

(11) 71446

(13) A

(51) 7 A01K67/00

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІОПИС
ДО ДЕКЛАРАЦІЙНОГО ПАТЕНТУ
НА ВИНАХІДвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ КОМПЛЕКТУВАННЯ СТАДА ОВЕЦЬ ТВАРИНАМИ ІНТЕНСИВНИХ ТИПІВ

1

2

(21) 20031213105

(22) 30.12.2003

(24) 15.11.2004

(46) 15.11.2004, Бюл. № 11, 2004 р.

(72) Сухарльов В'ячеслав Олексійович

(73) ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА ЗООВЕТЕРИНАР-
НА АКАДЕМІЯ

(57) Спосіб комплектування стада овець тваринами інтенсивних типів, що включає відбір овець з урахуванням кількісних показників, який відрізняється тим, що попередньо проводять оцінку тварин визначенням індексу ефективності з урахуванням кількісно-якісних показників за наступною формулою:

$$I_{\text{інт.}} = \frac{M_{\text{в.}} \cdot K_{\text{т.в.}} + \frac{M_{\text{яг.}} \cdot n_{\text{яг.}}}{T_{\text{яг.}}} + V_{\text{ов.}} \cdot n_{\text{яг.}}}{\sum (3K_{\text{м.в.}} + 3K_{\text{пр.яг.}})} \times 100,$$

де: $M_{\text{в.}}$ - настриг митої вовни, кг/гол.; $K_{\text{т.в.}}$ - коефіцієнт технологічності вовни; $M_{\text{яг.}}$ - жива маса відлученого ягняти, кг/гол.; $T_{\text{яг.}}$ - вік ягнят при відлученні, місяців; $n_{\text{яг.}}$ - кількість відлучених ягнят, голів/вівцематку; $V_{\text{ов.}}$ - бал овчини ягнят; $3K_{\text{м.в.}}$ - затрати кормових одиниць на миту вовну, к.о.; $3K_{\text{пр.яг.}}$ - затрати кормових одиниць на приріст ягнят,по значеннях $I_{\text{інт.}}$ проводять відбір овець за породами і типами: $I_{\text{інт.}} = 2,0-2,8$ - тонкорунні прекокси; $I_{\text{інт.}} = 2,8-4,0$ - кросбред; $I_{\text{інт.}} > 4,0$ - романівські, багатоплідні, а потім комплектують стада.

Винахід відноситься до тваринництва, зокрема, до вівчарства.

Комплектування стад тваринами високої продуктивності - основна мета селекційної і виробничої роботи тваринників.

Відомі способи комплектування стад великої рогатої худоби /Пат. RV 2107436, А 01K67/02, 1998г/ з урахуванням показників продуктивності тварин.

Але ці показники відносяться до крупного тваринництва і не дають повну оцінку в галузі вівчарства.

Відомий також спосіб комплектування стада овець, при якому проводять відбір тварин з урахуванням кількості і якості одного виду продукції (вовни, м'яса, овчини, і т.д. окремо). /В.О. Сухарльов, О.П. Дерев'янка. Вівчарство. Навчальний посібник. - м.Харків „Еспана”. - 2003 - с.129/. - прототип

Недоліком цього способу є те, що він не враховує м'ясної, овчинної продуктивності і плодючості, а також не враховуються якісні показники про-

дукції і тому не є комплексним і об'єктивним. Крім того, тільки за оцінкою якості вовни або овчини встановлюється клас тварини, що впливає на кінцевий результат відбору і комплектування стада овець, що не передбачено прототипом.

В основу винаходу поставлена задача удосконалити спосіб комплектування стада овець тваринами інтенсивних типів, в якому за комплексною оцінкою тварин з урахуванням показників кількості і якості всіх видів продукції створюють стада високо інтенсивних овець.

Поставлена задача вирішується тим, що в способі комплектування стада овець тваринами інтенсивних типів, включаю чому відбір овець з урахуванням кількісних показників, згідно винаходу, попередньо проводять оцінку тварин визначенням індексу інтенсивності з урахуванням кількісно-якісних показників по наступній формулі:

$$I_{\text{інт.}} = \frac{M_{\text{в.}} K_{\text{т.в.}} + \frac{M_{\text{яг.}} \cdot n_{\text{яг.}}}{T_{\text{яг.}}} + V_{\text{ов.}} \cdot n_{\text{яг.}}}{\sum (3K_{\text{м.в.}} + 3K_{\text{пр.яг.}})} \times 100,$$

(13) A

(11) 71446

(19) UA

де: Мв - настриг митої вовни. Кг/гол;
 Ктв - коефіцієнт технологічності вовни;
 Мяг - жива маса відлученого ягняти, кг/гол;
 Тяг - вік ягнят при відлученні місяців;
 пня - кількість відлучених ягнят, голів/вівцематку;

Вовч - бал овчини ягнят;

Зк.м.в - затрати кормових одиниць на миту вовну, к.е.;

Зк.пр.яг. - затрати кормових одиниць на приріст ягняти;

$$Ктв = \frac{Лв}{дв}$$

Лв - довжина вовни (природня), мм;

дв - діаметр вовни, мкм;

а потім проводять відбір овець за величиною індексу для порід і типів:

тонкорунних лінт=2,0-2,8

кросбредна лінт=2,8-4,0

романовської багатоплідної лінт>4,0

і комплектують стада овець.

В запропонованій формулі відображені кількісні і якісні показники продуктивності овець.

Мв - настриг митої вовни - характеризує кількісну і якісну продуктивність овець.

Ктв - коефіцієнт технологічності: для однорідної вовни визначається відношенням довжини до діаметра, а для неоднорідної пропонуємо прийняти умовно наступні значення:

напівгруба помісна - 2 бали;

гірсько карпатська - 1,75;

романовська - 1,5;

смушкових порід - 1,0;

курдючних - 0,75;

ці числові дані встановлені лабораторним методом по співвідношенню кількості пуху до ості.

Ктв. Є якісним показником

Мяг. - кількісний показник і характеризує приріст ягняти до відлучення;

Вовч - якісний показник. Для оцінки якості овчин овець пропонується наступна шкала:

тонкорунні - 1 бал;

цигайські - 1,25;

крос бредні - 1,5;

помісні - 2,0;

напівгрубововнові (курдючні) - 3,0;

смушкові - 3,5;

гірсько карпатські - 4,0;

романовські - 5,0.

$\Sigma(Зк.м.в + Зк.пр.яг.)$ - кількісний показник, який характеризує суму затрат кормових одиниць на виробництво митої вовни вівцематки за 1 рік і приросту ягнят до відлучення.

$Зк.м.в = М.в \cdot N \cdot k.од/кг.м.в.$

$Зк.пр.яг. = Мяг \cdot N.од/кг.пр.$

$N \cdot k.од/кг.м.в.$ = кількість корм.од.затрачених на 1кг. вов.

$N \cdot k.од/кг.пр.$ = кількість корм. од. затрачених на приріст 1кг. маси тіла.

Вище наведені кількісні і якісні показники дозволяють провести комплексну об'єктивну оцінку тварин різних порід і типів, відібрати їх і створити стада високо інтенсивних овець.

Приклади конкретного виконання.

Приклад 1. Шляхом зважувань попередньо промитої вовни і живої маси відлучених ягнят, здійснення вимірювань довжини, тонини вовни, збирають кількісно-якісні показники продуктивності овець типу чи породи, потім визначають затрати кормів на виробництво вовни і приросту ягнят і, використовуючи ці дані, розраховують індекс інтенсивності. Наприклад, для тонкорунної м'ясововнової породи прекокс:

- настриг митої вовни - 2кг/гол., Ммв;

- довжина вовни (природня) - 70мм, lb;

- товщина вовни (шерсті) - 22мкм, дв;

- жива маса ягнят при відлученні - 24кг, Мяг;

- вік ягнят при відлученні - 4міс. Тяг;

- кількість відлучених ягнят - 1-пня;

- бал овчини - 1, Вовч;

- затрати кормів: 200к.од на 1кг митої вовни і 5к.од на 1кг приросту це лабораторне експериментальні дані.

$$лінт = \frac{Мв \cdot Ктв + \frac{Мяг \cdot пня}{Тяг} + Вовч \cdot пня}{\Sigma(Зк.м.в + Зк.пр.яг.)} \times 100,$$

$$лінт = \frac{2 \times \frac{70}{22} + \frac{24 \times 1}{4} + 1 \times 1}{2 \times 200 + 24 \times 5} \times 100 = 2,57$$

Числове значення лінт. говорить про низький рівень тонкорунної породи прекокс, що потребує заміни тварин в умовах інтенсифікації галузі.

Приклад 2. По прикладу 1 збирають кількісно-якісні показники продуктивності овець романовської породи і визначають індекс інтенсивності.

Мм.в.=1,4кг/гол;

Кт.в=1,5 (експ. const);

Тяг=4міс.;

В ов.=1,5;

Мяг=18кг.;

пня=2,5 (визн. вел.) середня;

3 к.м.в= 1.4х200=280

3 к.пр.=45х5=225

$$лінт = \frac{14 \times 1,5 + \frac{18 \times 2,5}{4} + 2,5 \times 5}{1,4 \times 200 + 45 \times 5} \times 100 = 5,12$$

Числове значення індекса інтенсивності говорить про те, що романівська багатоплідна порода за рахунок високої плодючості і значно вищого приросту живої маси ягня [(18х2,5)] є високо інтенсивною і може бути рекомендована для широкого використання (розведення).

Приклад 3. По прикладу 1 збирають кількісно-якісні показники продуктивності овець породи кросбред/коридель і визначають індекс інтенсивності:

$$лінт = \frac{2,5 \times \frac{130}{30} + \frac{241}{4} + 1,5 \times 1}{2,5 \times 200 + 24 \times 5} \times 100 = 2,82$$

Числове значення індекса інтенсивності 2,82 вказує на те, що порода кросбред/коридель менш інтенсивна чим романівська, але краща ніж прекокс. І якщо інтенсивність прекокс взяти за 100%, то кросбред складає 107%, а романівська 199,2%.

Запропонований спосіб комплектування стада овець тваринами інтенсивних типів удосконалює економічний спосіб оцінки стада по сукупній вартості одержаної від нього продукції в грошовому

визначенні з урахуванням затрат на виробництво одержаної продукції. Новий спосіб враховує всі особливості видів продукції різних генетичних груп овець та її відносну цінність. А в умовах ринкової економіки, коли вартість не завжди відображає

якість, пропонується комплексно-об'єктивний метод оцінки являється необхідним інструментом для відновлення такої екстенсивної галузі, як вівчарство.